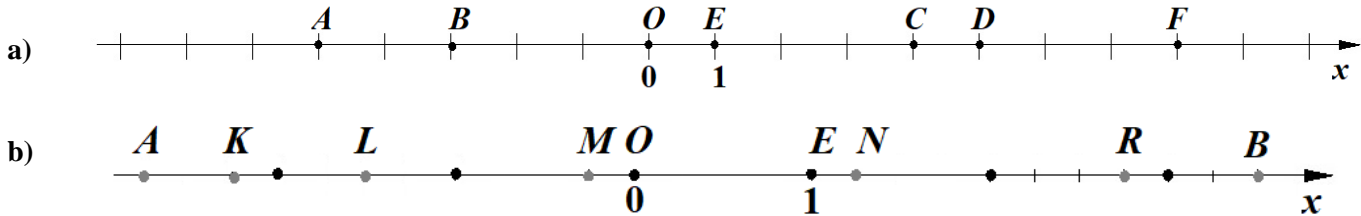

KOORDINATNI SUSTAV U RAVNINI

1) Odredi koordinate istaknutih točaka na brojevnom pravcu:

2) Odredi racionalan brojeve k i l tako da vrijedi: $(-4k + 2, 2l - 1) = (-7, 0.5 - l)$.

3) Odredi racionalne brojeve a i b tako da vrijedi: $(\frac{2a-1}{3}, b + \frac{1}{2}) = (a - 2, \frac{3b+1}{2})$.

4) Napiši sve uređene parove brojeva (x, y) iz skupa $\mathbb{N}_0$ koji zadovoljavaju jednadžbu:

a) $x + y = 5$

b) $x \cdot y = 6$

b) $6x + y = 25$

5) Je li uređeni par $(2, -1)$ rješenje jednadžbe $3x - 4y = 10$?

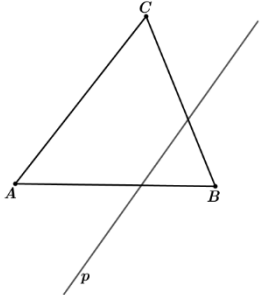
6) Napiši po dva uređena para tako da pridružena točka pripada: a) III. kvadrantu   b) ordinatnoj osi.

7) U pravokutnom koordinatnom sustavu u ravnini nacrtaj dužinu $\overline{AB}$ određenu s koordinatama $A(-2, 3)$ i $B(0, 5)$.
Odredi **osnosimetričnu** sliku dužine s obzirom na: a) apscisnu os   b) ordinatnu os.

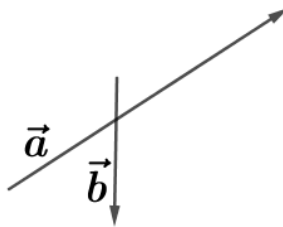
8) U koordinatnom sustavu xOy naznači točke s koordinatama: $A(1, 4)$, $B(-3, 1.5)$, $C(0, 4)$, $D(-2, -3)$, $F(-2, 0)$, $G(2.5, -3)$.

9) Odredi **centralnosimetričnu sliku** kvadrata $ABCD$ s obzirom na vrh A .

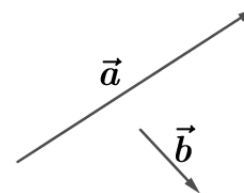
10) Odredi **osnosimetričnu** sliku trokuta ABC s obzirom na os simetrije p .

11) Odredi $\vec{a} + \vec{b}$.
(na dva načina).

12) Odredi $\vec{a} - \vec{b}$.

13) Skiciraj pravokutnik $ABCD$. Neka je točka S sjecište dijagonala pravokutnika. Odredi:

a) $\vec{AS} + \vec{SD} =$

b) $\vec{BC} + \vec{BA} =$

c) $\vec{AS} - \vec{BS} =$

d) $\vec{AD} - \vec{SC} =$

14) Zadan je pravilan šesterokut $ABCDEF$ i središte šesterokuta S .
Odredi:

a) $\vec{ES} + \vec{DS} =$

b) $\vec{DS} - \vec{BA} =$

c) $\vec{SF} + \vec{BC} =$

d) $\vec{SF} - \vec{DE} =$

15) Translatiraj ΔABC za vektor $\vec{AS}$, gdje je S točka unutar trokuta ABC .

16) Translatiraj ΔABC za vektor $\vec{a}$ koji je **suprotan** vektoru $\vec{BC}$.

17) Zadan je pravilan šesterokut $ABCDEF$ i središte šesterokuta S . Odredi vektore:

a) jednakog smjera kao i $\vec{FS}$

b) jednake orijentacije kao i $\vec{AB}$

c) suprotne orijentacije od $\vec{AF}$

d) jednaki vektoru $\vec{BC}$

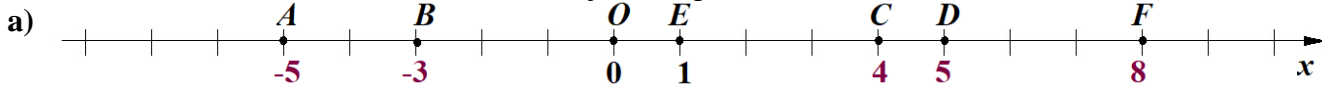
e) suprotni vektoru $\vec{ED}$

f) kolinearne s vektorom $\vec{SB}$

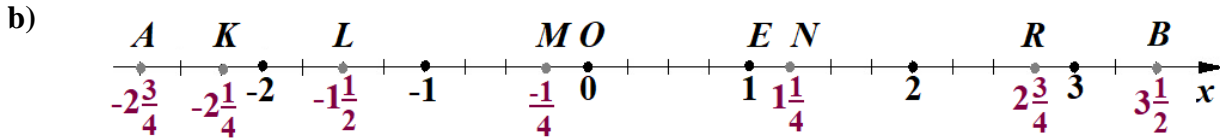
KOORDINATNI SUSTAV U RAVNINI

- rješenja -

1) Odredi koordinate istaknutih točaka na brojevnom pravcu:

$A(-5), B(-3), C(4), D(5), F(8)$

$A(-2\frac{3}{4}), K(-2\frac{1}{4}), L(-1\frac{1}{2}), M(-\frac{1}{4}), N(1\frac{1}{4}), R(2\frac{3}{4}), B(3\frac{1}{2})$

2) Odredi racionalan brojeve k i l tako da vrijedi: $(-4k + 2, 2l - 1) = (-7, 0.5 - l)$.

Dva su uređena para jednaka ako je prvi član prvog uređenog para jednak prvom članu drugog uređenog para te drugi član prvog uređenog para jednak drugom članu drugog uređenog para.

$$-4k + 2 = -7$$

$$-4k = -9 \quad /: (-4)$$

$$k = \frac{9}{4}$$

$$\boxed{k = 2\frac{1}{4}}$$

$$2l - 1 = \frac{1}{2} - l \quad / \cdot 2$$

$$4l - 2 = 1 - 2l$$

$$6l = 3 \quad /: 6$$

$$\boxed{l = \frac{1}{3}}$$

3) Odredi racionalne brojeve a i b tako da vrijedi: $(\frac{2a-1}{3}, b + \frac{1}{2}) = (a - 2, \frac{3b+1}{2})$.

$$\frac{2a-1}{3} = a - 2 \quad / \cdot 3$$

$$2a - 1 = 3a - 6$$

$$-a = -5 \quad / \cdot (-1)$$

$$\boxed{a = 5}$$

$$b + \frac{1}{2} = \frac{3b+1}{2} \quad / \cdot 2$$

$$2b + 1 = 3b + 1$$

$$-b = 0 \quad / \cdot (-1)$$

$$\boxed{b = 0}$$

4) Napiši sve uređene parove brojeva (x, y) iz skupa $\mathbb{N}_0$ koji zadovoljavaju jednadžbu:

a) $x + y = 5$

b) $x \cdot y = 6$

b) $6x + y = 25$

a) Zbroj dva broja mora biti jednak broju 5.

b) Umnožak dva broja je jednak broju 6.

Rješenje: $(0, 5), (1, 4), (2, 3), (3, 2), (4, 1), (5, 0)$

Rješenje: $(1, 6), (6, 1), (2, 3), (3, 2)$

c) Biramo jednu nepoznanicu, računamo drugu. S obzirom da ima više nepoznanica x , birati ću nepoznanicu x te za odabranu vrijednost x – a računati ću vrijednost y – a.

biramo x , računamo y

$$\begin{aligned} \boxed{x=0} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 0 + y &= 25 \\ 0 + y &= 25 \\ y &= 25 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \boxed{x=1} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 1 + y &= 25 \\ 6 + y &= 25 \\ y &= 19 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \boxed{x=2} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 2 + y &= 25 \\ 12 + y &= 25 \\ y &= 13 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \boxed{x=3} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 3 + y &= 25 \\ 18 + y &= 25 \\ y &= 7 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \boxed{x=4} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 4 + y &= 25 \\ 24 + y &= 25 \\ y &= 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \boxed{x=5} \quad 6x + y &= 25 \\ 6 \cdot 5 + y &= 25 \\ 30 + y &= 25 \\ y &= -5 \text{ nije iz } \mathbb{N}_0 \end{aligned}$$

Rj: $(0, 25), (1, 19), (2, 13), (3, 7), (4, 1)$

5) Je li uređeni par $(2, -1)$ rješenje jednadžbe $3x - 4y = 10$?

Ako je zadan uređeni par, onda su nam zadane vrijednosti x i y jer je uređeni par (x, y) . Uvrstimo ponuđeno rješenje u zadanu jednadžbu.

$$\begin{aligned} (2, -1) \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ y = -1 \end{cases} & \longrightarrow \begin{aligned} 3x - 4y &= 10 \\ 3 \cdot 2 - 4 \cdot (-1) &= 10 \\ 6 + 4 &= 10 \\ 10 &= 10 \end{aligned} \end{aligned}$$

Uređeni par $(2, -1)$ je rješenje jednadžbe.

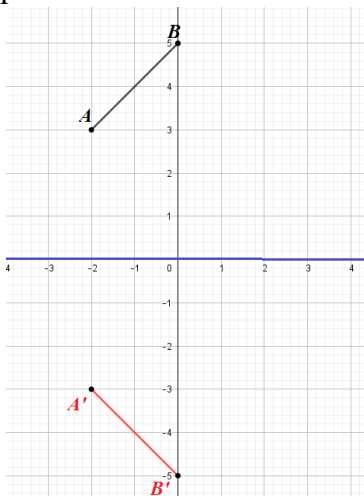
6) Napiši po dva uređena para tako da pridružena točka pripada:

a) III. kvadrantu $\Rightarrow (-, -)$ npr. $(-2, -1), (-4, -6)$

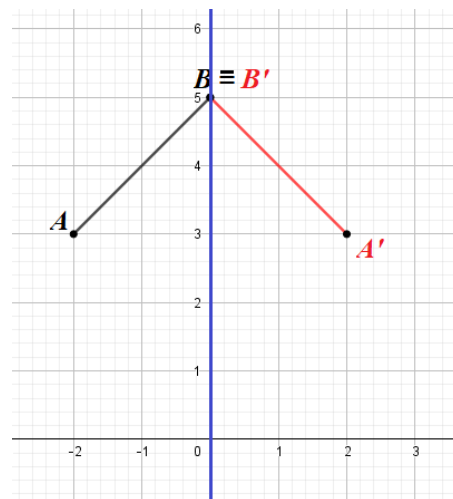
b) ordinatnoj osi $\Rightarrow (0, y)$ npr. $(0, 4), (0, -2)$

7) Nacrtaj dužinu $\overline{AB}$ gdje je $A(-2, 3)$ i $B(0, 5)$. Odredi osnosimetričnu sliku dužine s obzirom na:

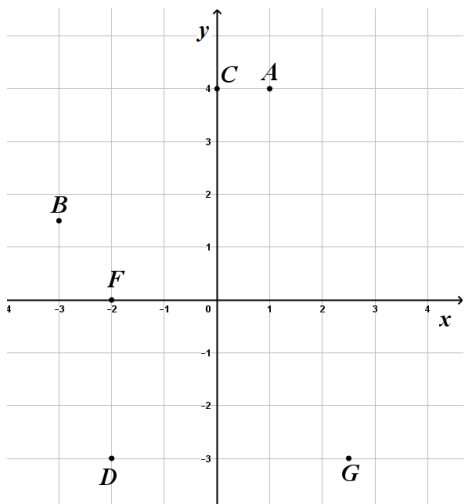
a) apscisnu os

b) ordinatnu os

8) U koordinatnom sustavu xOy naznači točke s koordinatama:

$A(1, 4)$

$B(-3, 1.5)$

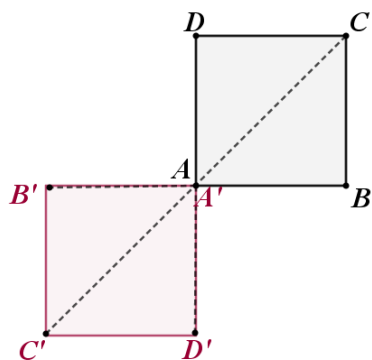
$C(0, 4)$

$D(-2, -3)$

$F(-2, 0)$

$G(2.5, -3)$

9) Odredi centralnosimetričnu sliku kvadrata $ABCD$ s obzirom na vrh A .

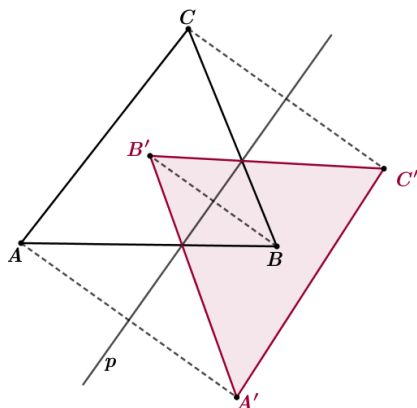

- polupravci iz točaka B , C i D kroz točku A (*centar simetrije*)
- vrh šestara stavimo u A , otvorimo do pojedine točke te ju prebacimo na drugu stranu polupravca

- točka A preslika se sama u sebe, tj. $A' \equiv A$
- točke B i D biti će na produžetcima stranica $\overline{BA}$, odnosno $\overline{DA}$

- nacrtamo kvadrat $A'B'C'D'$

10) Odredi osnosimetričnu sliku ΔABC s obzirom na pravac p .

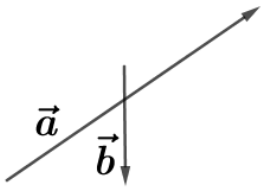
- okomice iz točaka na pravac

- vrh šestara stavimo u sjecište okomice i pravca (*na pravac*), otvorimo šestar do točke i prebacimo ju na drugu stranu okomice

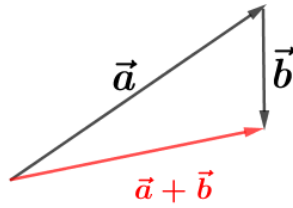
$\Rightarrow$ točke A' , B' , C'

- nacrtamo $\Delta A'B'C'$

11) Zadani su vektori $\vec{a}$ i $\vec{b}$. Odredi $\vec{a} + \vec{b}$ (na oba dva načina).

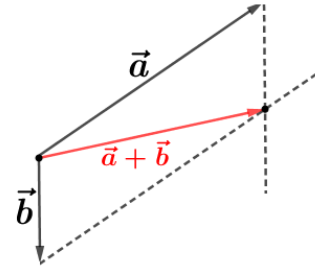

Pravilo trokuta:

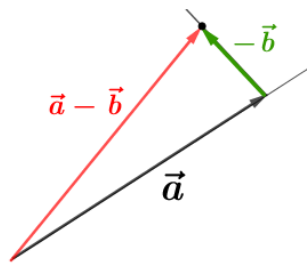
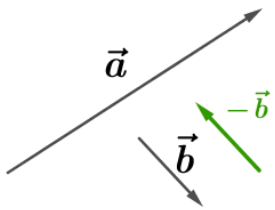
- na kraj prvog vektora stavimo drugi vektor
- zbroj je od početka prvog vektora do završetka drugog vektora

Pravilo paralelograma:

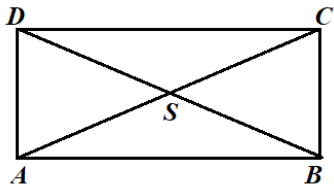
- vektori moraju izlaziti iz iste točke
- nadopunimo vektore do paralelograma
- rješenje je dijagonala

12) Odredi $\vec{a} - \vec{b}$.

- vektor $-\vec{b}$ je **suprotan vektor** vektora $\vec{b}$ (promijenimo orijentaciju vektora $\vec{b}$, strelica u drugu stranu)
- crtamo vektor $\vec{a}$ i zeleni vektor $-\vec{b}$ (pravilo koje želimo)
- na kraj vektora $\vec{a}$ stavljen je vektor $-\vec{b}$, pa prema pravilu trokuta, zbroj je od početka vektora $\vec{a}$ do završetka vektora $-\vec{b}$

13) Skiciraj pravokutnik $ABCD$. Neka je točka S sjecište dijagonala pravokutnika. Odredi:

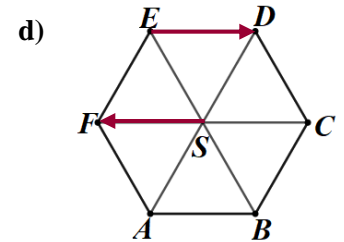
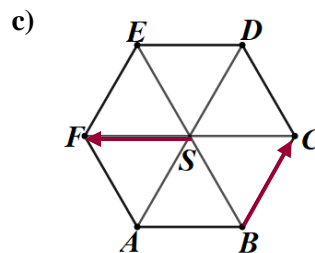
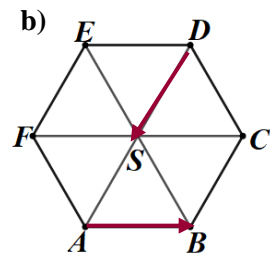
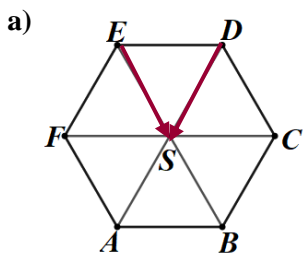
a) $\vec{AS} + \vec{SD} = \vec{AD}$

b) $\vec{BC} + \vec{BA} = \vec{BD}$

c) $\vec{AS} - \vec{BS} = \vec{AS} + \vec{SB}$
 $= \vec{AB}$

d) $\vec{AD} - \vec{SC} = \vec{AD} + \vec{CS}$
 $= \vec{AD} + \vec{SA}$
 $= \vec{SD}$

14) Zadan je pravilan šesterokut $ABCDEF$ i središte šesterokuta S . Odredi:

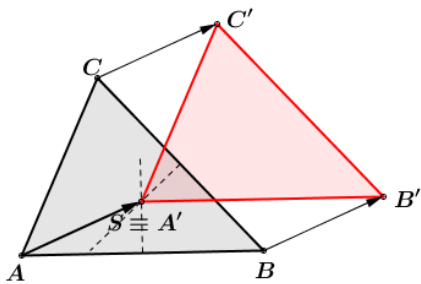
$\vec{ES} + \vec{DS} = \vec{ES} + \vec{SA}$
 $= \vec{EA}$

b) $\vec{DS} - \vec{BA} = \vec{DS} + \vec{AB}$
 $= \vec{SA} + \vec{AB}$
 $= \vec{SA}$

c) $\vec{SF} + \vec{BC} = \vec{SF} + \vec{AS}$
 $= \vec{AF}$

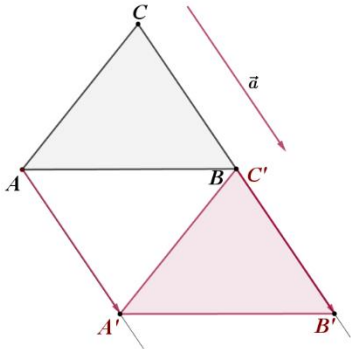
d) $\vec{SF} - \vec{DE} = \vec{SF} + \vec{ED}$
 $= \vec{0}$

15) Translatiraj ΔABC za vektor $\vec{AS}$, gdje je S točka unutar trokuta ABC .

- paralele sa vektorom $\vec{AS}$ kroz točke A, B, C
- pomaknemo točke po paralelama za duljinu vektora $\vec{AS}$
- točka A je na početku vektora, translata se na završetak vektora, tj. $A' \equiv S$
- nacrtamo $\Delta A'B'C'$

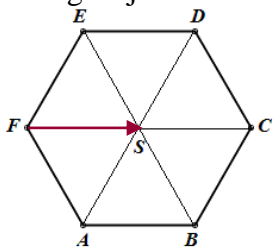
16) Translatiraj ΔABC za vektor $\vec{a}$ koji je **suprotan** vektoru $\vec{BC}$.

- paralele sa vektorom $\vec{a}$ kroz točke A, B, C [$\vec{a} \equiv \vec{CB}$]
- pomaknemo točke po paralelama za duljinu vektora $\vec{a}$
- točka C je na početku vektora, translata se na završetak vektora, tj. $C' \equiv B$
- točka B' biti će na produžetku stranice $\vec{CB}$
- nacrtamo $\Delta A'B'C'$

17) Zadan je pravilan šesterokut $ABCDEF$ i središte šesterokuta S . Odredi vektore:

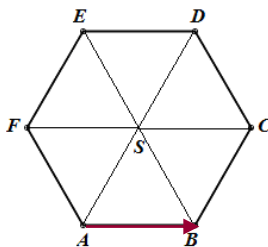
a) jednakog smjera kao i $\vec{FS}$

$\vec{SF}, \vec{CS}, \vec{CS}, \vec{FC}, \vec{CF},$
 $\vec{ED}, \vec{DE}, \vec{AB}, \vec{BA}$

(kolinearni su, tj. na istom pravcu ili su paralelni)

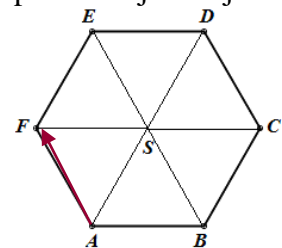
b) jednake orijentacije kao i $\vec{AB}$

$\vec{FS}, \vec{SC}, \vec{FC}, \vec{ED}$

(strelica u istu stranu, duljina nije bitna)

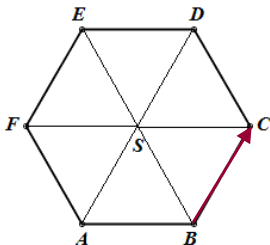
c) suprotne orijentacije od $\vec{AF}$

$\vec{FA}, \vec{ES}, \vec{SB}, \vec{EB}, \vec{DC}$

(strelica u **suprotnu** stranu, duljina nije bitna)

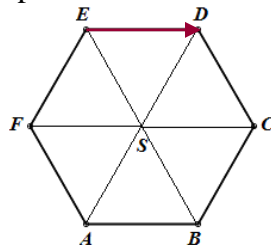
d) jednaki vektoru $\vec{BC}$

$\vec{AS}, \vec{SD}, \vec{FE}$

(sve isto)

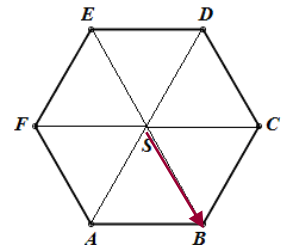
e) suprotni vektoru $\vec{ED}$

$\vec{DE}, \vec{SF}, \vec{CS}, \vec{BA}$

(duljina i smjer isti, strelica u drugu stranu)

f) kolinearne s vektorom $\vec{SB}$

$\vec{BS}, \vec{ES}, \vec{SE}, \vec{EB}, \vec{BE}, \vec{AF}, \vec{FA}, \vec{DC}, \vec{CA}$

(na istom su pravcu ili su paralelni)